



Човеку није лако да остане мирних живаца када гледа шта нам се све сервира у медијском менију напаћене транзиционе и „посткосовске“ Србије. Једна од трагикомичних медијских појава је и „Обама међу Србима“ током месеци америчке предизборне кампање, која је, како то многи примећују, више него и једна пре имала и обележје глобалног политичко-медијског спектакла. Оно што је нама овде интересантно је како је тај и такав Барак Обама постао медијски феномен у Србији око кога се плету често бајковите и бесмислене медијске приче.

Толико се говорило о „променама“ које ће он донети Америци и свету да је то заиста већ била мучно слушати. Цела његова биографија перспективног „бирасног“ политичара, његово високо образовање и као и политичко-хуманитарна активност је тако измонтажена да се чини као да он није могао изгубити, а нарочито ако против себе има и времешног Мекејна чије је здравље проблематично, а снаге на измаку. Оно што је „промакло“ медијима је чињеница да он нема упориште и корен у сиромашном и обојеном друштву Америке (његов је отац Африканац) иако се представљао обојеној популацији као „њихов кандидат“. Осим тога, користио је младалачку реторику промена да добије подршку младих, образованијих, а социјалном демагогијом и подршку сиромашних као и оних који су најугроженији у тренутној финансијској кризи. Дакле, успео је свима да буде све, не би ли од сваке циљне групе добио што већи проценат подршке и, сходно томе, место у Белој кући.

Због чега причамо ове општепознате ствари? Због тога што се тим и таквим «фенси» Обамом овде махало и манипулисало, чини се и више но у самој „демократској“ Америци. Ако се може разумети нада сиромашнијих, млађих и „обојенијих“ становника Новог Света у Обаму, питање је чему се надају српски обамисти, и одакле такво инфантилно и неутемељено одушевљење новим америчким председником. Први од мотива да се прича о Обама пренадува је жеља оних који овде представљају дежурне адвокате америчке политике и који настоје да домаћој јавности, уморни од вашингтонске политике према нашем народу, обећају неке позитивне промене. Тако је Б92 непрекидно брујао о „променама“ које ће донети нови председник, а рецимо министар Јеремић је изразио и наду, готово убеђење да је Обамина победа позитивна по Србију. Мало је фалило, док су славили Баракову победу да кажу како ће сада Србија зауставити процес отцепљивања Косова. Када се то суочи са његовом предизборном

изјавом у којој је Србима честитао Видовдан тако што је говорио о потреби нормалних односа са «суседним Косовом» човек се запита ко је овде луд.

Нешто реалнија и умеренија била „обамисткиња“ Соња Лихт која је признала да се статус Србије у америчкој политици неће битно променити и да се ништа ново неће десити око Косова, али је ипак додала да очекује позитивне промене. Наиме, победом тако жељеног демократског и мултирасног председника ће се, на неки волшебан начин, променити атмосфера у међународним односима, јер ће „унилатерализам бити замењен мултилатерализмом“. А тај наводно другачији и очекивано „позитивнији и мекши“ однос Америке према Другом донети и нама на ко зна који начин – ко зна какав бољитак. Тако представљена спољна политика је чиста алхемија. Но, кад се зна да су око Обама стари геополитички вукови попут Бжежинског, који је један од гуруа америчке империјалне стратегије ширења моћи и јачања позиција на просторима Евроазије, онда су такве бајковите приповести о благом мултилатерализму штиво за децу предшколског узраста. Када се томе додају и људи попут Бајдена и Клинтонове, онда представља интелектуални изазов говорити и „великој промени“ у Белој кући.

У вези са тим је и озбиљно питање колико је могућа „промена“ америчке политике у свету и колико се могу разликовати политике демократа и републиканаца. Код нас су честе идејне крајности, те су тако једни склони да верују да нису могуће никакве промене у односу на „оно зацртано“, те да две странке у америчкој политици само симулирају разлике. Други, пак, тврде да се политике и на унутрашњем и на спољашњем плану могу суштински мењати и разликовати, те да стога и верују да је Обама кадар променити америчко друштво, ма шта то значило. Те две школе мишљења је тешко помирити, па чак и водити дијалог са њима, иако су обе, по питању реалних односа у одређеним сферама америчког друштва, релативно утемељене. Истина није тек негде између, већ је пре ближа, у стратешким односима, првој тези о „континуитету“, док се у оперативној сфери могу очекивати промене и заокрети. То значи да нови председник има трасиране стратешке правце и задатке, а он и његов тим доносе оперативне одлуке и имају релативно широк маневарски простор.

### ОБАМА – ИЗБОР ЕСТАБЛИШМЕНТА

Да бисмо објаснили осцилирање у америчкој политици, послужићемо се нашом омиљеном аналогijом са античким Римом. Као што су у римској историји цареви освајачи смењивали царева који су се бавили унутрашњим питањима, економијом и консолидацијом освојеног, тако се могу приметити и циклуси америчке спољне политике у којој администрације које троше на ратове и друге „скупе спортове“ смењују

у Белој кући они који ствари покушавају да стабилизују и да умире људе у земљи и у свету. Тако се, после милитаристичке каубојске Бушове администрације, као потреба самог америчког друштва јавља и настојање да земљу води неко мирољубивији и интелигентнији (или барем да се таквим представи). Но, ипак ће ванредно компликоване околности које се указују на хоризонту блиске будућности и унутрашњи односи међу кључним лобијима у великој мери одредити у ком правцу ће се кретати америчка политика у наредним годинама.

Барак Обама такав какав је, или такав какав је „медијски креиран“, представља жељени избор америчког естаблишмента. После „тврде десне“ Бушове администрације дошло је време за леву и мекшу Обамину. После тексашких белих „патриота“ баланс се успоставља маневром преко интелектуалног „бирасног“ и урбаног Обаме. На унутрашњем плану један такав „обојени“ председник би требао да се лакше носи са очекиваним социјалним ломовима који ће доћи као последица финансијских потреса који се тек очекују почетком следеће године. Рачуна се да би један млад и мултикултурни председник имао више кредита код незадовољних маса у случају финансијско-економског краха, да би барем могло са њим у Белој кући да се добије на времену, док се не преброди дно кризе које је тек пред нама.

Исто тако се у спољној политици дошло до одређене тачке у којој Америка има све мање савезника док јој, чини се, остају само клијенти и вазали. Америчка популарност у свету је на најнижим гранама, а познато је да је привлачност „америчког сна“ било оружје јако барем колико и флота. Агресивна и амбициозно хегемонистичка спољна политика претходних администрација је довела до све већих отпора у свету и финансијске пренапрегнутости не само буџета већ и социо-економских система. Стога је потребно „спустити лопту“, консолидовати достигнуте стратешке позиције док се не дође „до даха“.

За тај и такав задатак је опет врло погодан Барак Обама који може да покаже млађе, софистицираније и хуманије лице Америке, барем док се не преброди удар финансијске, економске и социјалне кризе која се, како смо рекли, тек очекује у веома блиској будућности. Обама би требао да обнови, колико је то могуће, „меку моћ“ Америке преко мултирателарне дипломатије и пацифистичкијег имиџа (дакако, углавном само имиџа). Једном речју, нови председник је својом појавом и политичком биографијом покушај одговора на тешке спољнополитичке изазове, на питања како сачувати оно што се контролише и ако је могуће остварити и који мањи спољнополитички успех у времену које неће бити наклоњено Америци и њеном глобалном „манифесту судбине“.

### ОБАМА МЕЂУ СРБИМА

Шта све ово значи за Србију? Па управо то што је речено – Обама је медијски производ креиран за унутрашњу и спољну употребу и он неће довести до значајније спољнополитичке промене. Друго је питање зашто неко овде систематски сеје лажне наде како ће нам Обамин избор за председника помоћи око Косова. Наши медији су полигон најприземнијих и агресивних манипулација, каквих изгледа није било у тој мери ни у време Милошевића. Медији су победу Обама искористили за да обмањивање ионако слуђеног и апатичног народа. Некако се верује да од тога неће бити неке штете, а могуће је и да се извуче и понеки политички поен.

Стога су неки пожурили да искористе глобалну медијску фаму да се прикажу као кандидати за „српског Обаму“. Као и увек су председникови маркетиншки људи пожурили да Бориса пореде са Борисом, што неком може, на први поглед, бити и симпатично. Као обојица имају јаку миротворачку реторику и представљају онај „урбани“ пол свога друштва. Но, сличности престају када се упореде тимови који су око једног и другог. Док су око „нашег Обама“ људи који се баве маркетингом око „америчког Тадића“ креатори и стратегије америчке хегемоније, те стога можемо рећи и да су њихове политике различите као небо и земља. А покушај спин доктора ЛДП-а да свог „пацијента“ прогласе за потенцијалног српског Обаму не завређују ни озбиљан коментар.

Но, да се вратимо на однос медијско-политичког естаблишмента према новом америчком лидеру. Како се и могло очекивати некаква промена политике око Србије и Косова када је и Обама у предизборној кампањи био чврсто на страни албанских захтева да се „легалује“ сецесија. Поздравио је проглашење независности Косова и чак критички оценио рад Бушове администрације, јер нису у довољној мери заштитили Албанце од „српске агресије“.

О изразито антисрпским позицијама важних људи у његовом тиму се може доста тога наћи на Интернету, а о томе прецизно и оштро пише и Срђа Трифковић. Но, и поред свега, домаћи поштоваоци имена и лика господина Обама су организовали промоцију његове књиге „Смелост наде“ на којој су се нашли и бивши и садашњи социјалисти и демократе и остали домаћи обамисти. Тако је ова књига била прво место интелектуалног окупљања новог српског демократско-социјалистичког естаблишмента.

Како је то Обама, то јест његова књига, ономад успела да окупи политички и интелектуално различите људе у нашој престоници? На први поглед их осим аморфног левичарења окупља маглова нада да је могуће да Америка покаже и другачије, хуманије лице. У разговорима са домаћим обамистима смо се уверили да постоје и они „искрени верници“, као и они који то користе да би остварили неки поен у јавности. Ови искрени обамисти су заиста уверени да ће нови председник Америке донети значајне, а можда и револуционарне промене, пре свега, што се тиче социјалне политике. На аргументе да је он подржан од постојећег естаблишмента и да су око њега људи који су до сада имали важну улогу у империјалних походима САД, они одговарају да је ситуација сада другачија и да је Америка зрела за промене.

Очито је да је такав некритички однос према Америци, нека врста идолопоклонства код већег дела лево оријентисане интелигенције дошла са Бушом и његовом агресивном и отворено хегемонистичком политиком у прилично незгодну позицију. Стога је њима, ради њих самих и њихове сопствене „вере у напредак“, прилично важно да Америка, барем привидно, буде онај стари „светионик слободе“.

Но, ипак је цинизам подгревати наде да ће Србији бити боље са Обамом на челу Америке и да ће се наша позиција око Косова поправити. Све то долази у време када се наш естаблишмент спрема да прихвати Еулекс на Косову, који на терену инсталира Ахтисаријев план стварања независног Косова. Као и у причи о нади у Обаму и овде се опасно манипулише јавношћу. Тако се, уместо реалног сагледавања стања које је поразно, све изврће у своју супротност. Највећи пораз Србије у XXI веку јесте размештање Еулекса и довршавање плана о независном Косову овде представља малтене као наша победа.

Да би представа, ако је режирана и ако није, била потпуна и Албанци се буне и затежу око услова које је Србија „наметнула“. Албански политичари као одбијају да прихвате шест тачака и размештање Еулекса „под српским условима“ (како то лепо звучи), јер страхују од легализације поделе Косова. Могуће је да то, осим међустраничног позиционирања између Тачија и Харадинаја служи и да „се Срби не досете“ те да се то представи као компромис, иако услови Србије не мењају функцију мисије и неће спречити спровођење Ахтисаријевог плана. Све је то, као и код Обаме, ствар успешног маркетинга, јер понуда није промењена, већ мало испеглана тако да се стиче утисак да и Србија нешто добија. Но, да се не лажемо, коначни резултат је стварање независног Косова, а извођач радова је Еулекс. Када се све то зна, стварно је дрскост такав историјски пораз представити као српски успех и како ће нам око тога помоћи Бараков избор за председника. Прича о Обама у нашим медијима је још једна епизода у серијалу наших (само)обмана и већ пословичног мазохизма.